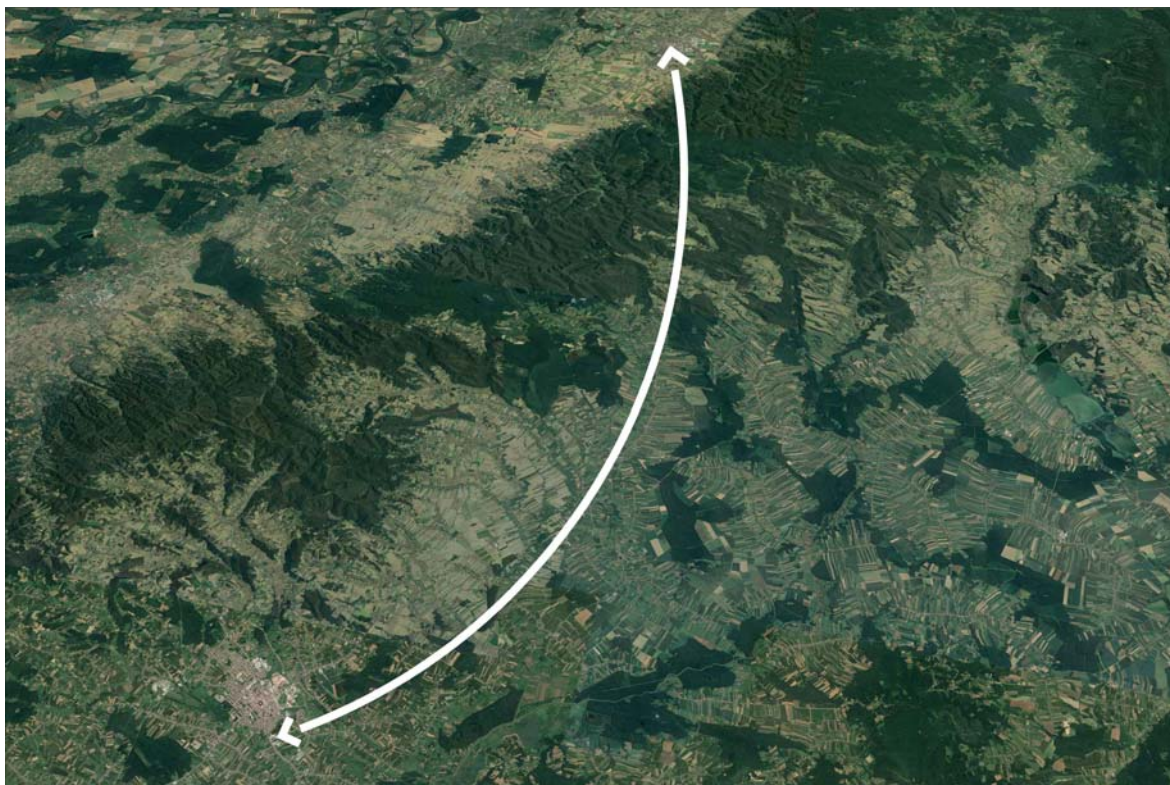

IV. izmjene i dopune PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE VELIKA PISANICA

Nositelj izrade plana: **Općina Velika Pisanica**; Trg hrvatskih branitelja 3;
43271 Velika Pisanica

Načelnik: **Fredi Pali**

Stručni izrađivač: Arhitektonski Atelier 10; Hebrangova 18; 10000 Zagreb

Broj plana: **1912**

Odgovorna osoba: **Ivan Mucko** ovlašteni arhitekt urbanist A-U 194

Suradnici: David Cvetko dipl.ing.agr.

Jasna Juraić Mucko ovlašteni arhitekt urbanist A-U 71

ELABORAT PLANA

BJELOVARSKO BILOGORSKA ŽUPANIJA
OPĆINA VELIKA PISANICA

Naziv prostornog plana:

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELIKA PISANICA
IV. IZMJENE I DOPUNE

Odluka o izradi plana: Službeni glasnik Općine Velika Pisanica broj 5/19	Odluka o donošenju plana: Službeni glasnik Općine Velika Pisanica broj 2/20
Javna rasprava objavljena: 24 sata 17.05.2020.	Javni uvid održan: od 21.5.2020. do 28.5.2020.
Pečat tijela odgovornog za provođenje javne rasprave:	Odgovorna osoba za provođenje javne rasprave: Fredi Pali načelnik Općine
Mišljenje Zavoda za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije o usklađenosti s prostornim planom županije, temeljem članka 107. Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19): Klasa: 350-02/20-01/01 Urbroj: 2103/1-08-18-06 od 09. lipnja 2020.	
Pravna osoba koja je izradila plan: Arhitektonski Atelier Deset d.o.o. za arhitekturu i urbanizam Hebrangova 18 Zagreb	
Pečat pravne osobe koja je izradila plan:	odgovorna osoba u pravnoj osobi izrađivača plana i odgovorni voditelj izrade plana: Ivan Mucko ovlaštenu arhitekt urbanist A-U 194
Stručni tim u izradi plana: Jasna Juraić Mucko ovlaštenu arhitekt urbanist A-U 71 David Cvetko dipl.ing.agr.	
Pečat Općinskog vijeća:	Predsjednica Općinskog vijeća: Ana Glogar
Istovjetnost prostornog plana s izvornikom ovjerava:	Pečat nadležnog tijela:

SADRŽAJ:

1. Obrazloženje plana

2. Kartografski prikazi

1.	KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA	1 : 25000
2.3.	VODOOPSKRBA	1 : 25000
3.	UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA	1 : 25000
4.1.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA BABINAC	1 : 5000
4.3.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA BEDENIČKA	1 : 5000
4.4.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA ČADAVAC	1 : 5000
4.6.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA RIBNJAČKA	1 : 5000
4.7.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA VELIKA PISANICA - zapadni dio naselja	1 : 5000
4.8.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA VELIKA PISANICA - središnji dio naselja	1 : 5000
4.9.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA NOVA PISANICA i VELIKA PISANICA - istočni dio naselja	1 : 5000

3. Odluka o donošenju IV. izmjena i dopuna Odluke o donošenju Prostornog plana uređenja Općine Velika Pisanica

4. Imenovanje odgovornog voditelja izrade nacrta prijedloga plana i podaci o tvrtki izrađivača plana

SADRŽAJ

Uvod	2
Prostorni plan uređenja Općine Velika Pisanica viđen kao kaplja koja pomaže tkati slap sustava prostornog uređenja	2
Službena kartografska projekcija Republike Hrvatske i njen doprinos odgađanju uvođenju reda u prostoru	6
Zaključak	7
Građevinska područja naselja	10
Iskaz prostornih pokazatelja	11
Izmjena trase dionice brze ceste Bjelovar – Virovitica	13
Planirane akumulacije	16
Eksploatacijska polja ugljikovodika	16

Uvod

Prostorni plan uređenja Općine Velika Pisanica (u daljnjem tekstu: PPUO) donesen je 2003. godine. Odluka o donošenju Plana objavljena je u Županijskom glasniku Bjelovarsko bilogorske županije br. 02/03. Plan je od te 2003. godine doživio 3 izmjene i dopune (Županijski glasnik 12/06, Službeni glasnik Općine Velika Pisanica 6/13 i 12/18).

Općinsko vijeće Općine Velika Pisanica donijelo je na 16. sjednici održanoj 3. prosinca 2019. odluku o izradi IV. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine (u daljnjem tekstu: Plan). Odlukom su utvrđeni sljedeći ciljevi njegove izrade:

- izmjena trase planirane brze ceste Vrbovec – Bjelovar – Virovitica
- ukidanje „potencijalne“ lokacije za izgradnju akumulacije za obranu od poplava
- usklađenje s odredbama Zakona, Uredbi i Pravilnika
- manje izmjene namjene građevinskog područja u središtu naselja Velika Pisanica

Ciljevi izrade su ograničeni na nekolicinu detaljno preciziranih tema te usklađivanje s zakonodavnim okvirom koji je izmijenjen u razdoblju od prethodno donesenih izmjena no to nas ne sprječava da u ovoj prilici razmotrimo širu sliku i damo kratki presjek sustava prostornog uređenja u ovirima kojega je nastao izvorni Prostorni plan općine i njegove dosadašnje izmjene i dopune.

Prostorni plan uređenja Općine Velika Pisanica viđen kao kaplja koja pomaže tkati slap sustava prostornog uređenja

Prvi prostorni plan uređenja Općine izrađen je 2003. godine temeljem Zakona o prostornom uređenju (Narodne Novine 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) kao dio iznimno ambiciozne prostorno planske politike koju je Hrvatska počela provoditi 2000. godine a koja je za cilj imala rješavanje čitavog niza naslijeđenih negativnih pojava u prostoru, od stihijskog i prekomjernog širenja građevinskih područja do bespravne, neplanske i substandardne gradnje. Ta je politika provođena izradom Prostornih planova županija koji su, uz smjernice i opsežnu kontrolu Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja, koje je, usput rečeno, sedam puta mijenjalo naziv, 1990. osnovano kao Ministarstvo građevinarstva, stambeno-komunalnih poslova i zaštite čovjekove okoline, od 1991. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i

graditeljstva, od 1992. Ministarstvo graditeljstva i zaštite okoliša, od 1993. Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, od 2000. Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja, od 2004. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva te od 2011. do danas Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, većinom doneseni u razdoblju 2000. do 2003. godine.

Prostor se do izrade tog prvog "općinskog plana" uređivao sukladno prostornom planu bivše zajednice Općina Bjelovar koji je izrađen tokom 80-tih godina prošlog stoljeća sukladno ideološkim i političkim okvirima tadašnjeg socijalističkog i samoupravnog društva. Ta je politika afirmirala "prostorno planiranje" kao izvanredan instrument kontrole svih segmenata društva, a pogotovo gospodarskih tokova, te je "prostorno planskom dokumentacijom" pokrila velike dijelove teritorija. Sustav prostornog uređenja djelovao je prvenstveno kao instrument kontrole kroz koji su veće i važnije investicije usmjeravane prema pojedinim teritorijima (republikama, regijama, gradovima itd) i "privrednim subjektima" (građevinskim poduzećima, konzalting tvrtkama itd). Početkom devedesetih taj je sustav uređivanja prostora, uslijed promjene "društvenog uređenja" postao neprimjeren, nefunkcionalan i neprimjenjiv. Transformacija tog "socijalističkog" sustava prostornog uređenja u ovaj kojega imamo danas, bila je vrlo spora, što zbog ratnih okolnosti u kojima nije bilo nove gradnje, što zbog pritiska brojnih aktera umreženih u hranidbenom lancu graditeljstva i nekretnina, koji su se sasvim dobro snalazili u novonastalom dereguliranom sustavu te su precizniju prostornu politiku doživljavali kao prijatnu svom novostečenom lukrativnom ekonomskom statusu. No krajem stoljeća situacija se počinje mijenjati a mlada hrvatska država koja je završavala svoje inicijalno, euforično formativno razdoblje tražila je nove paradigme i novi sustav vrijednosti. Prostorno planerska struka, stasala u socijalističkom režimu, sada, nakon čitavog desetljeća bezuspješnog pokušavanja, u tim je novim okolnostima uspjela novu društvenu i političku elitu uvjeriti u brojne prednosti sveobuhvatnog sustava prostornog uređenja, koja je u njemu, jednako kao i socijalistička politička elita prije toga, prepoznala prije svega mogućnost kontrole i usmjeravanja velikih, važnih i skupih gospodarskih i graditeljskih projekata. Istovremeno je sustav široj javnosti prezentiran sasvim drugačije: kao skup objektivnih stručnih kriterija koji kroz interdisciplinarnu interakciju osigurava najbolja prostorna rješenja i time doprinosi ukupnom društvenom boljitku.

Donošenjem Prostornih planova županija započela je kampanja izrade Prostornih planova gradova i općina te je u tom valu izrađen i prvi Prostorni plan uređenja Općine Velika Pisanica. Plan je izrađen u skladu s prostorno planskim rješenjima i drugim obavezama utvrđenima navedenim Zakonom te Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije (Županijski glasnik 02/01).

Iako bi se moglo očekivati da će nova generacija prostornih planova, prva u novostvorenoj državi, biti temeljena na metodologiji koja uvažava i interpretira nove društvene okolnosti, to se nije dogodilo. Prostorni planovi nove generacije zadržali su značajan dio sadržaja planova prethodne, "socijalističke" generacije te se mogu se okarakterizirati kao izraziti "planovi ograničenja". Osnovni cilj tih ograničenja zapravo je bila kontrola i usmjeravanje svih većih investicija na državnoj i regionalnoj razini, što je sasvim legitimno i opravdano. No taj je rigorozni i sveobuhvatni sustav prenesen i na planove lokalne razine na kojoj su se planeri i planovi bavili smišljanjem svih mogućih ograničenja: ograničenja veličine građevinskih područja, ograničenja izgrađenosti građevinske čestice, ograničenja smještaja građevina na čestici, ograničenja položaja građevina u odnosu na infrastrukturne koridore, ograničenja međusobne udaljenosti građevina na susjednim česticama, i tako dalje, i tome slično. Na regionalnoj razini ispunjena je osnovna misija planiranja: kontrole svih većih investicija, a na lokalnoj je razini planiranje predstavljeno kao efikasni instrument koji će konačno dokinuti nered u prostoru, nered nastao bespravnom i neplanskom gradnjom koja je stasala još u socijalizmu da bi u godinama rata, premještanja stanovništva i tranzicije bio usavršen i doveden do novih, do tada nezamislivih razina. No vrlo se brzo pokazalo da je, osobito na lokalnim razinama, "uvođenje reda u prostoru" jedna potpuno neprovediva mistifikacija.

Pompozno najavljivana "nova" generacija prostornih planova izrađena prvih godina ovog našeg stoljeća svela se na kozmetičke preinake prostorno planske metodologije naslijeđene i nepromijenjene još od razdoblja „jugoslavenske komunističke vladavine“. Dominantna tipologija u tim planovima je "slobodnostojeći" način gradnje karakterističan za rubna urbana područja u kojima se stambena građevina smješta u središnji dio čestice a gospodarskih građevina nema ili su to samo manje pomoćne građevine: garaže, nadstrešnice, spremišta alata i slično, istovremeno preferirajući kroz takvu tipologiju suburban način života koji se temelji na radu u uredu, tvornici ili uslužnoj djelatnosti a ne na radu u poljoprivredi, te na okućnici koja je dekorativna a

ne gospodarska i utilitarna. Tradicionalni način gradnje u ruralnim područjima kontinentalne Hrvatske stambenu i gospodarske građevine u pravilu smješta u nizu neposredno uz jednu od bočnih granica čestice te na taj način uz drugu bočnu granicu čestice ostavlja veći slobodan prostor za gospodarsko dvorište. "Nova" generacija planova, vođena idejom uvođenja "reda", nije se potrudila sagledati stvarnu situaciju u prostoru. Prostorni plan uređenja Općine Velika Pisanica u tom smislu nije nikakav izuzetak i slijedi trend propisivanja nerealnih zahtjeva za gradnju i uređivanja prostora koji u provedbi generira značajne probleme. Ishođenje dozvola za rekonstrukciju ili dogradnju postojećih građevina postaje gotovo nemoguća misija jer se takva gradnja velikim dijelom ne uklapa u planom propisane uvjete.

Završetkom opsežne kampanje izrade prostornih planova svih gradova i općina u državi (posljednji su usvojeni tokom 2007. godine) pokazalo se da njihova provedba daje potpuno drukčije rezultate od namjeravanih.

Rigorozni uvjeti gradnje, dugotrajni postupci izdavanja odobrenja za građenje, često ovisni o proizvoljnim i promjenjivim uvjetima nadležnih javnopravnih tijela, sklonost Hrvatskog čovjeka samogradnji te nepostojanje odgovarajuće kontrole i sankcija za bespravnu gradnju doveli su do njene eskalacije. Zamisao prostorno planskog reguliranja cjelokupnog državnog prostora demantirana je vrlo brzo po završetku kampanje izrade prostornih planova jer su već 2010. počele pripreme, a 15.07.2011. sabor je donio Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama koji je 18.07.2012. zamijenjen poboljšanom verzijom koja je trebala omogućiti "legalizaciju" gotovo svih bespravno izgrađenih građevina. U roku za predaju, do 30.06.2013., predano je 830.000 zahtjeva za "legalizaciju". Nadležno ministarstvo se već godinama zabavlja temom "ozakonjenja nezakonitog", sanirajući posljedice i uporno ignorirajući uzroke ovog prostornog holokausta iako je Zakon o "legalizaciji" nedvojbeno potvrdio potpuni debakl kompliciranog sustava prostornog uređenja.

U posljednje se vrijeme ipak u tom području uočava, ako ne napredak a ono barem osvješćivanje, jer je nadležno ministarstvo uvelo postupak e-dozvole koji znatno pojednostavnio ishođenje odobrenja za građenje. Taj očajnički i dobrobrano zakašnjeli pokušaj, potaknut položajem na listi ishođenja odobrenja za građenje koju objavljuje svjetska banke na kojoj Hrvatska zauzima 159. od 190. mjesta, iza Nigera a ispred Bolivije, sa svih je strana dočekan žestokim kritikama. I dok je otpor službenika koji izdaju dozvole očekivan jer od njih zahtijeva ovladavanje novim tehnologijama i uvodi

transparentnost postupka, otpor projektanata koji te dozvole ishođuju na prvi je pogled potpuno nerazumljiv. Projektantima bi naime pojednostavljenje i informatizacija postupka trebali biti u interesu jer ih pošteđuje beskonačnog obilaženja javnopravnih tijela i različitih ureda javne uprave. No upravo su projektanti najžešće kritizirali uvođenje e-dozvole navodeći kao razlog informatičku neopremljenost drugih sudionika u postupku.

Jedan od motiva za donošenje "Zakona o legalizaciji" je sigurno i to što se nakon masovnog donošenja prostornih planova shvatilo da su podaci u katastarskim planovima uglavnom naslijeđeni iz prvih izmjera provedenih koncem 19. stoljeća te da od tada nisu evidentirane promjene. Stanje u zemljišnim knjigama nešto je bolje, ali nipošto sjajno, a na temelju takvih podloga vrlo je teško uvesti red u prostoru. Stoga je "Zakon o legalizaciji" dijelom zamišljen i kao instrument ažuriranja stanja u katastru jer je kao njegov važan dio uvedena izrada i provedba geodetskih elaborata. Zamisao je vjerojatno bila da se na taj način, provedbom geodetskih elaborata izrađenih za potrebe "legalizacije", bar djelomično ažuriraju katastarski planovi. No i ta zamisao nije donijela očekivane rezultate jer značajan broj izrađenih geodetskih elaborata nije proveden u katastru. Vlasnici su se u većini slučajeva zadovoljili rješenjem o "legalizaciji" koje je dobiveno na temelju geodetskog elaborata. Takav geodetski elaborat trebalo je nakon dobivanja rješenja provesti u katastru ali to je u velikom broju slučajeva odgođeno za neka druga, bolja vremena, jer iziskuje, iznosom simbolične, ali ipak dodatne, troškove.

Službena kartografska projekcija Republike Hrvatske i njen doprinos odgađanju uvođenju reda u prostoru

Državna geodetska uprava je u razdoblju od izrade izvornog Plana do danas iskušala niz metoda za prevođenje podataka iz katastarskih planova u digitalni format. Prvi je puta to napravljeno skeniranjem i georeferenciranjem postojećih analognih planova u Gauss-Krüger projekciji. Na takvim su podlogama većinom izrađeni prvi prostorni planovi gradova i općina. Iako je Vlada još 2004. godine donijela "Odluku o utvrđivanju službenih geodetskih datuma i ravninskih kartografskih projekcija Republike Hrvatske" (NN 100/04) kojom je kao službeni sustav usvojena HTRSTM96 projekcija državna geodetska uprava tek je od 2008. godine započela postupak prevođenja analognih georeferenciranih planova u vektorski format, koristeći ponovo Gauss-Krüger projekciju podijeljenu u dvije zone.

Katastarske podloge za izradu prostornih planova tek se od 2016. dobivaju u HTRSTM96 projekciji. Pretvorba koordinata objekata iz Gauss Kruger projekcije u HTRSTM96 projekciju je kompleksna i rezultira pomacima svake pojedine geodetske točke. To pak znači da se "stari" planovi izrađeni na podlogama u Gauss-Krüger projekciji moraju u cijelosti revidirati kad se izrađuju u novoj HTRSTM96 projekciji.

Zaključak

Prethodno iznesene opservacije daju približnu sliku stalnih promjena u području prostornog uređenja u razdoblju od 15 godina koliko je proteklo od početka izrade Prostornog plana uređenja Općine. Ne treba imati iluzija da će ove izmjene i dopune donijeti ikakve bitne pomake u uređenju prostora. No već sama činjenica da je gomilanje nepovezanih sektorskih priloga koje je karakteriziralo izvorni plan ovom prilikom zamijenjeno prethodno iznesenim kratkim kritičkim pregledom sustava prostornog uređenja daje naznake da je jedan ciklus u razvoju tog sustava došao do svoje kulminacije. U svim dugotrajnim i kompleksnim društvenim, političkim i financijskim procesima nakon kulminacije uobičajeno slijedi kapitulacija, konsolidacija te inicijacija novog ciklusa. Možda će se činiti naivno ali ne smijemo izgubiti nadu da će se taj novi ciklus u razvoju sustava prostornog uređenja temeljiti na novim i drugačijim paradigmama, pa ćemo ovom prilikom analizirati jedan od mogućih scenarija tog razvoja.

Jedan od glavnih alata prostornih planova županija, a nakon njih i prostornih planova županija i prostornih planova uređenja za svih 128 gradova i 428 općina u Hrvatskoj bilo je ograničavanje veličine građevinskih područja. Prostorni planovi županija usvojeni početkom ovog stoljeća nisu utvrdili istovjetne kriterije za dimenzioniranje građevinskih područja u planovima JLS nego je dapače svaki dao vlastiti doprinos razradi teme, od ograničavanja veličine neizgrađenog dijela građevinskog područja sukladno pretpostavljenom razvojnom potencijalu pojedinog naselja do iznimno kompleksnih, ponekad i proturječnih "formula" za izračun najveće dopuštene veličine građevinskog područja. Modeli ograničavanja veličine građevinskih područja u prostornim planovima županija u pravilu nisu bili provjeravani na konkretnim primjerima te su u provedbi nailazili na gotovo nesavladive prepreke. Jednostavni ekonomski mehanizam ponude i potražnje dovodi do toga da ograničenje veličine građevinskog područja rezultira rastom cijene građevinskog zemljišta a taj rast pak rezultira nastojanjem građevinskih poduzetnika, nekretninskih špekulanata, ali i

"malih" korisnika prostora da, prethodno jeftino kupljeno, naslijeđeno ili na neki treći način povoljno stečeno, poljoprivredno zemljište prenamijene u građevinsko, pri čemu "veliki" ostvaruju zaradu a "mali" uštedu. Širenje građevinskog područja postalo je glavni, često i jedini motiv za izradu izmjena i dopuna prostornih planova. Lokalna i regionalna samouprava i njeni odgovorni dužnosnici našli su se pod stalnim pritiskom nekada opravdanih a najčešće neopravdanih i nesuvislih zahtjeva kojekakvih "poduzetnika", "vizionara" i sličnih osebujnih karaktera koji su obilježili to naše tranzicijsko razdoblje.

Prethodno opisani procesi ostaju naravno ograničeni na atraktivnija razvojna središta te nisu zahvatili niti Općinu Velika Pisanica niti veći dio ruralnih područja županije koja imaju relativno skromne razvojne potencijale i u kojima nije bilo gotovo nikakvog pritiska za povećavanjem građevinskog područja, no svejedno su doveli do toga da su u kasnijim izmjenama prostornih planova županija koje se ne nalaze u zaštićenom obalnom području ublažavani kriteriji za određivanje veličine građevinskog područja. To naravno ne znači da su ti kriteriji bili nepotrebni ili pogrešni, nego znači da ih društvo u cjelini nije bilo u stanju provesti te da su u planiranju, koje je proces usuglašavanja interesa različitih korisnika prostora, pojedinačni interesi, motivirani isključivo osobnim probitkom, nadvladali zajednički interes promišljenog, racionalnog, ekonomski i ekološki održivog korištenja prostora.

To će se usuglašavanje naravno nastaviti. I dok pojedinačni interes nema prostora za dijalektičku transformaciju jer se temelji samo na pohlepi kao osnovnoj ljudskoj osobini, apstraktni zajednički interes, kojega je u pravilu teško i formulirati a kamoli kvantificirati, u budućnosti će vjerojatno evoluirati prema objektivnijim i konkretno mjerljivim kriterijima kao što je primjerice energetska učinkovitost koja je recentno postala dominantnim mjerilom vrijednosti u gradnji. Građevine se sve manje vrednuju prema estetskim (koji su, usput rečeno, potpuno subjektivni) ili čak funkcionalnim kriterijima (koji su isto tako dobrim dijelom subjektivni) a sve više prema mjerljivim kriterijima potrošnje energije i ukupnog utjecaja na okoliš koji u kompleksnim kalkulacijama procjenjuje izgradnju, kompletan životni vijek, održavanje te naposljetku rušenje i recikliranje građevine. Rezultati takvih analiza su točni izračuni megavata energije koje će građevina potrošiti te prostornih metara ugljičnog dioksida i drugih po okoliš opasnih plinova koje će u toku proizvodnje, održavanja i ukljanjanja emitirati u okoliš.

Nije nezamislivo, nego je baš suprotno, za očekivati da se slične metodologije uskoro počnu primjenjivati i u prostornom planiranju, koje se još uvijek u velikoj mjeri temelji na subjektivnim ocjenama koje je teško kvantificirati i pojedinim duboko ukorijenjenim dogmama, kakva je, primjerice, "interdisciplinarnost", koja u pravilu završava kao sakupljanje nepovezanih sektorskih sekvenci u opsežnim studijama koje iz nagomilanog materijala ne mogu izlučiti jednoznačne i matematički dokazive zaključke. Jedino efikasno sredstvo kojim se planiranje može suprotstaviti lavini individualnih i osobnom koristi motiviranih napada na prostor te održati kao društveno relevantna disciplina je utvrđivanje mjerljivog vrijednosnog sustava koji će se, vrlo vjerojatno, također temeljiti na energetske učinkovitosti, stvarno izračunatom i kvantificiranom utjecaju na okoliš te na, doduše teško mjerljivoj, dobrobiti za društvo u cjelini.

To naravno neće biti nimalo jednostavno. Prvo će biti potrebno ustanoviti ogromnu bazu podataka a zatim i razviti alate koji će te podatke analizirati, izračunavati krajnje konzekvence svakog planskog prijedloga, uspoređivati njihove međusobne učinke itd itd. Iako možda može zvučati kao ideja iz kakvog distopijskog znanstveno-fantastično-futurističkog filma sasvim je vjerojatno da takve kompleksne operacije neće moći izvršavati čovjek. Moći će ih izvršavati isključivo umjetna inteligencija. Pitanje je naravno tko će donositi konačnu odluku, ljudi ili strojevi. No u svijetu koji nezaustavljivo napreduje prema ireverzibilnim globalnim promjenama okoliša, u kojem srednjoškolka Greta Thurnberg može uvjerljivo, utemeljeno i opravdano "ispljuskati" svjetske vođe na generalnoj supštini Ujedinjenih naroda, u kojem se cjelokupna ekonomija temelji na, evidentno potpuno neodrživoj, dogmi stalnog gospodarskog rasta, opcija u kojoj objektivna, nepotkupljiva i gotovo sveznajuća strojna inteligencija donosi odluke u konačnici se pokazuje kao jedina stvarna nada. Ti novi alati razvijati će se i primjenjivati na većim sustavima i na većim područjima, na razini županija, regija i države te neće biti primjenjivi za prostorno i demografski mala područja kakvo je Općina Velika Pisanica no svejedno nismo odoljeli iskušenju da u ovoj prilici malo filozofiramo o budućnosti prostornog planiranja nakon čega se moramo vratiti konkretnom zadatku, izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Općine Velika Pisanica i njihovim temama i ciljevima.

Građevinska područja naselja

Ovim izmjenama i dopunama granica građevinskog područja mijenjana je u naselju Ribnjačka a u središtu Velike Pisanice promijenjena je namjena dijela građevinskog područja iz pretežito stambene s oznakom S u mješovitu namjenu – obiteljska poljoprivredna gospodarstva. Zanimljiva je povijest planskog tretiranja središnjeg dijela naselja. Izvornim planom 2003. godine je, sukladno članku 145. Prostornog plana županije (Županijski glasnik 02/01) utvrđena obaveza izrade Urbanističkog plana uređenja za središnji dio naselja Velika Pisanica. Stupanjem na snagu Zakona o prostornom uređenju 2013. godine izričito je zabranjeno izdavanje akata za građenje novih građevina u područjima za koje je utvrđena obaveza izrade Urbanističkog plana uređenja. Tako je došlo do situacije da se u središnjem dijelu naselja Velika Pisanica onemogućeno izdavanje lokacijskih i građevinskih dozvola. U međuvremenu je u jednoj od izmjena i dopuna Prostornog plana županije izmijenjen je odnosno izbrisan članaka 145. izvornog plana kojim je bila određena obaveza izrade UPU-a za niz naselja na području županije, pa tako i za Veliku Pisanicu, te su 2018. godine izrađene III. dopune Prostornog plana uređenja Općine kojima je ukinuta obaveza izrade Urbanističkog plana uređenja za središnji dio Velike Pisanice. Za veći dio građevinskih područja naselja na području Općine određena je mješovita namjena – obiteljska poljoprivredna gospodarstva unutar koje je dozvoljena gradnja gospodarskih građevina velikih kapaciteta u namjeri da se ne ograničava razvoj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koja su jedini izvjesni gospodarski i demografski resurs Općine. Za središnji dio naselja određena je posebna, pretežito stambena namjena, unutar koje su ograničene mogućnosti gradnje gospodarskih građevina u funkciji poljoprivredne proizvodnje i uzgoja životinja. Ta je namjena prvotno određena za šire središnje područje naselja. Ovim izmjenama to se područje ograničava na uže središnje područje u kojemu su izgrađene crkve, općinska zgrada i osnovna škola.

Iskaz prostornih pokazatelja

Prostorni pokazatelji iz važećeg Plana:

1.0. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
	oznaka	ha	%	stan/ha	ha/stan
1.1.	Građevinska područja naselja	391,23	/	/	/
1.1.	UKUPNO	391,23	4,76%	4,67	0,21
1.2.	Građevinska područja izdvojene namjene izvan naselja				
	Gospodarska - proizvodna namjena	I	/	/	/
	Gospodarska - poslovna namjena	K	/	/	/
	Gospodarska - turistička namjena	T	0,52	/	/
	Površine infrastrukturnih sustava	IS	/	/	/
	Sportska i rekreacijska namjena	R	7,86	0,10%	/
	Groblja	G	5,73	0,07%	/
1.2.	UKUPNO	14,11	0,17%	/	/
1.3.	Poljoprivredno tlo				
	Osobito vrijedno poljoprivredno tlo	P1	/	/	/
	Vrijedno poloprivredno tlo	P2	1378,20	16,77%	/
	Ostalo poljoprivredno tlo	P3	2937,82	35,74%	/
1.3.	UKUPNO	4316,02	52,50%	/	/
1.4.	Šumske površine		/	/	/
	Šume gospodarske namjene	Š1	3011,08	36,63%	2,62
	Šume zašitne namjene	Š2	/	/	/
	Šume posebne namjene	Š3	67,76	0,82%	/
1.4.	UKUPNO	3078,84	37,45%	/	/
1.5.	Ostala poljoprivredna i šumska tla	PŠ	420,20	5,11%	/
1.6.	Vodne površine		/	/	/
	vodotoci	V	/	/	/
	akumulacije		/	/	/
1.6.	UKUPNO	420,20	5,11%	/	/
1.0.	OPĆINA UKUPNO	8220,40	100,00%	0,22	4,50

Prostorni pokazatelji nakon IV. izmjena i dopuna Plana:

1.0. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
	oznaka	ha	%	stan/ha	ha/stan
1.1.	Građevinska područja naselja	393,91	/	/	/
1.1.	UKUPNO	393,91	4,79%	4,64	0,22
1.2.	Građevinska područja izdvojene namjene izvan naselja				
	Gospodarska - proizvodna namjena	I	/	/	/
	Gospodarska - poslovna namjena	K	/	/	/
	Gospodarska - turistička namjena	T	0,52	/	/
	Površine infrastrukturnih sustava	IS	/	/	/
	Sportska i rekreacijska namjena	R	7,86	0,10%	/
	Groblja	G	5,73	0,07%	/
1.2.	UKUPNO	14,11	0,17%	/	/
1.3.	Poljoprivredno tlo				
	Osobito vrijedno poljoprivredno tlo	P1	/	/	/
	Vrijedno poloprivredno tlo	P2	1376,99	16,75%	/
	Ostalo poljoprivredno tlo	P3	2936,35	35,72%	/
1.3.	UKUPNO	4313,34	52,47%	/	/
1.4.	Šumske površine		/	/	/
	Šume gospodarske namjene	Š1	3011,08	36,63%	2,62
	Šume zašitne namjene	Š2	/	/	/
	Šume posebne namjene	Š3	67,76	0,82%	/
1.4.	UKUPNO	3078,84	37,45%	/	/
1.5.	Ostala poljoprivredna i šumska tla	PŠ	420,20	5,11%	/
1.6.	Vodne površine		/	/	/
	vodotoci	V	/	/	/
	akumulacije		/	/	/
1.6.	UKUPNO	420,20	5,11%	/	/
1.0.	OPĆINA UKUPNO	8220,40	100,00%	0,22	4,50

Izmjena trase dionice brze ceste Bjelovar – Virovitica

Brza cesta Zagreb – Vrbovec – Bjelovar – Virovitica nedosanjani je san središnje Hrvatske. Iako načelno zamišljena još osamdesetih godina prošlog stoljeća detaljnije je definirana u Strategiji prostornog uređenja RH 1997. godine kao brza cesta od važnosti za povezivanje područja Države i međunarodno povezivanje odnosno kao priključak podravske ceste Varaždin – Osijek. Prva dionica, od čvora Sveta Helena do Vrbovca, te 1997. godine već je bila u izgradnji a otvorena je 2001. godine. Cesta je svrstana u prioritete izgradnje te je program prostornog uređenja Republike Hrvatske, nastao kao operacionalizacija zaključaka Strategije, predviđao izgradnju dionice Vrbovec - Bjelovar do 2005. godine, a dionice Bjelovar-Virovitica do 2015. godine.

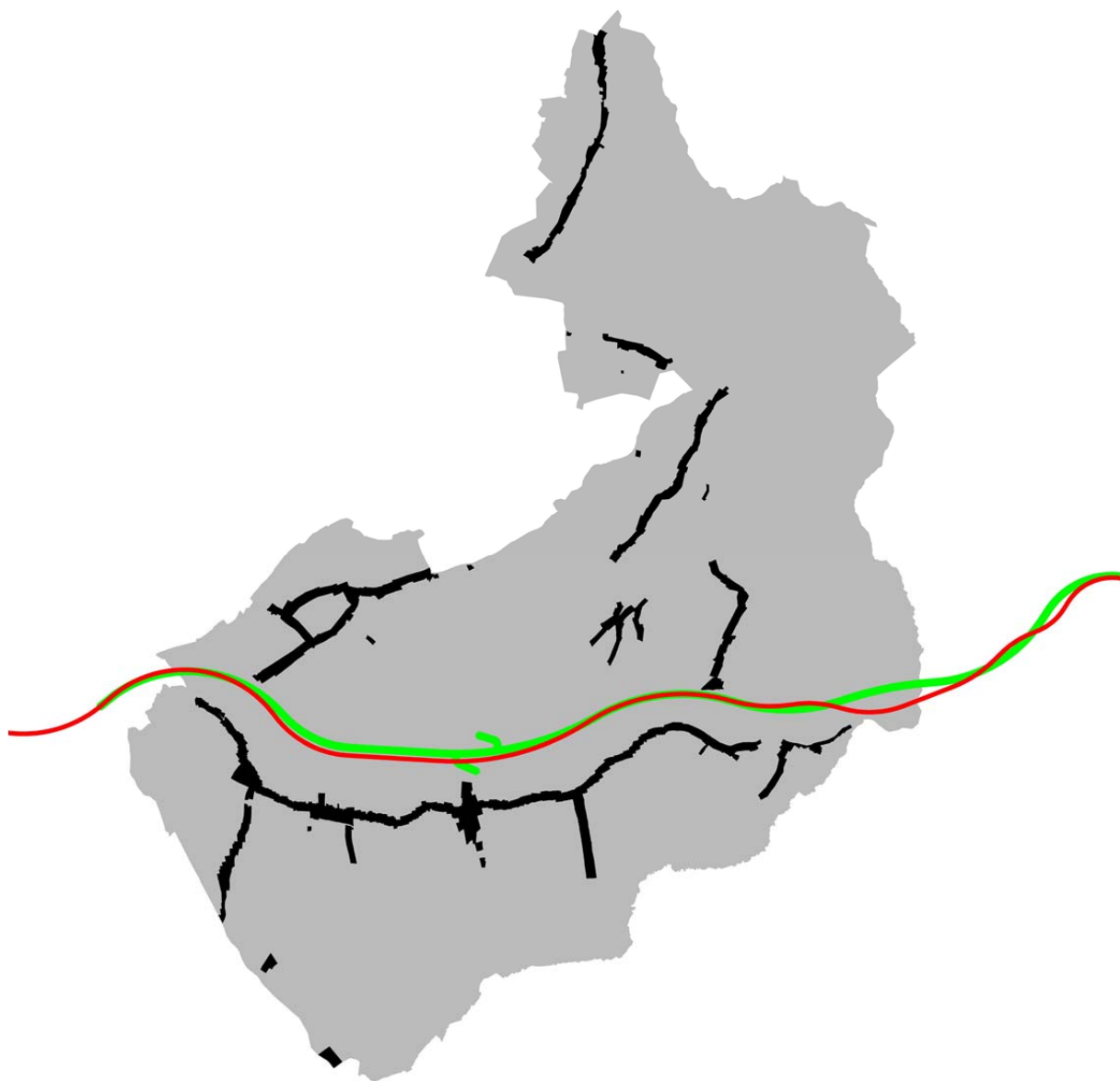

Izgradnja nije slijedila planiranu dinamiku zbog nedostatka sredstava te je prva dionica, od Vrbovca do Bjelovara, skraćena na 15.5 km dugu dionicu Vrbovec – Gradec koja je puštena u promet sredinom 2008. godine svečanim otvorenjem organiziranim kod čvora Vrbovec II, između Zabrdža i Grabrića, na mjestu čvora u kojem se spajaju planirane ceste prema Bjelovaru i Virovitici odnosno Križevcima i Koprivnici. Nedugo nakon toga, krajem 2008. godine došlo je do značajne strateške izmjene, odlučeno je naime da se na ovom pravcu umjesto brze ceste gradi autocesta u punom profilu. Tu iznenadnu odluku tadašnji potpredsjednik Vlade Damir Polančec objašnjavao je sljedećim financijskim razlozima: brzu cestu gradile bi Hrvatske ceste čiji dug opterećuje deficit državnog proračuna dok bi autocestu gradile Hrvatske autoceste, koje kao posebna tvrtka imaju stalan izvor prihoda pa njihovo zaduživanje za nove kapitalne projekte ne ulazi u konsolidiran državni deficit. Brza cesta preimenovana je u autocestu A13 a iz brošure koju su Hrvatske autoceste 2009. godine pripremile za promociju projekta doznajemo i tada aktualne detalje, primjerice da će dinamika izgradnje dionice Vrbovec 2 – Bjelovar biti određena Programom građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2009. do 2012. godine, da će izgradnja preostalih dionica na autocesti A13 biti definirana sljedećim srednjoročnim planovima, da su projekte i studije izradile tvrtke Hidroelektra-projekt, Geoekspert i Zg-projekt, da je ukupna ugovorena vrijednost radova za dionicu Vrbovec – Bjelovar, dužine 27,5 km, 729.268.000,37 kn bez PDV-a a rok izvođenja iznosi 22 mjeseca. Kao kuriozitet možemo navesti da je brošura tiskana u nakladi od 150 primjeraka te da je grafičko oblikovanje i pripremu za tisak odradila tvrtka Fimi media! Brošura datira iz travnja 2009. godine, te je sukladno iznesenoj dinamici izgradnja dionice od čvora Vrbovec II do Bjelovara trebala biti dovršena u veljači 2011. godine. I ova je dionica u međuvremenu skraćena s prvotnih 27,5 km na 10,6 km te je u travnju 2019. godine svečano otvorena dionica od čvora Vrbovec II do Frakaševca. Prilikom otvorenja iznesen je podatak da je u gradnju dionice uloženo 349.000.000,00 kn bez PDV-a.

Od plana gradnje punog profila autoceste odustalo se 2012. godine. U Odluci o izmjenama i dopunama odluke o razvrstavanju javnih cesta (NN 130/12) iz popisa autocesta brisane su A12 i A13 te su zamijenjene državnim cestama DC 10 (čvorište Dubrava (DC26) – Križevci – Koprivnica – G. P. Gola (granica Republike Mađarske) i

DC 12 (čvorište Vrbovec 2 (DC10) – Bjelovar – Virovitica – G. P. Terezino Polje (granica Republike Mađarske)).

U veljači 2019. godine Hrvatske ceste su naručile izradu projekata za DC12 od zajednice ponuditelja koju čine IGH, IPZ, Rijekaprojekt i Rencor. Rok za izradu 33.000.000,00 kn vrijedne dokumentacije iznosi 20 mjeseci.

Trasa iz važećeg PPUO prikazana je crvenom linijom, nova trasa zelenom linijom. Nova trasa unesena je Plan te je za nju planom rezerviran koridor širine 150 m.

Nakon donošenja odluke o izradi javnopravnim tijelima je upućen poziv za dostavljanje zahtjeva za izradu Plana temeljem kojega su Hrvatske ceste dostavile očitovanje u kojem se navodi da je za dionicu brze ceste Bjelovar – Virovitica – čvor Terezino Polje (D5) izrađeno idejno rješenje i studija o utjecaju na okoliš te da je u toku postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš. Dostavljena je i trasa brze ceste iz idejnog projekta koja se razlikuje od trase prikazane u važećem PPUO.

Planirane akumulacije

Važećim planom su na vodotocima Općine Velika Pisanica određene 4 potencijalne lokacije akumulacija za obranu od poplava: Bačkovica, Čađavac, Gornja Kovačica i Buban. Akumulacije Gornja Kovačica i Buban predviđene su za obranu od poplava i navodnjavanje, a Bačkovica i Čađavac za obranu od poplava, navodnjavanje i vodoopsrbu. Za potencijalne akumulacije Hrvatske vode su izradile i idejna rješenja kojim su definirani su karakteristični nivoi:

	minimalna kota terena	minimalni nivo	normalni nivo	preljevni nivo	kota brane	visina brane
G. Kovačica	128.3	128.7	134.2	135.1	137.1	8.8
Bačkovica	137.5	138.9	143.5	144.3	146.3	8.8
Buban	139.0	140.1	146.6	147.7	149.7	10.7
Čađavac	138.8	139.9	145.6	146.2	148.2	9.4

Sve 4 akumulacije su u Prostornom planu Bjelovarsko – bilogorske županije iz 2001. godine klasificirane kao potencijalne te su u kartografskim prikazima plana predstavljene simbolom. U izradi IV. izmjena i dopuna Prostornog plana županije (Županijski glasnik 5/16) revidirana je opravdanost njihove izgradnje. Svi vodotoci na kojima su planirane akumulacije imaju mala slivna područja i relativno mali protok iz čega se može zaključiti da nemaju vodni potencijal koji bi mogao dovesti do stvarne opasnosti od poplave. Izmjenama PPŽ sve 4 potencijalne akumulacije na području općine su brisane iz plana.

Eksploatacijska polja ugljikovodika

Na području Općine se nalaze eksploatacijska polja ugljikovodika „Bačkovica“ i „Bilogora“. Izmjenama i dopunama plana granice EPU su sukladne s granica u Prostornom planu Bjelovarsko – bilogorske županije.